

АНОТАЦІЇ ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Мета, особливості і функції туристсько-краєзнавчої діяльності школярів.

Загальні терміни. Класифікацій туризму. Місце дитячо-юнацького туризму та туристсько-краєзнавчої діяльності у туристські галузі.

Мета туристсько-краєзнавчої діяльності учнівської молоді. Поняття дитячо-юнацького туризму. Визначення туристсько-краєзнавчої діяльності. Виховно-розвиваюча функція туристсько-краєзнавчої діяльності: мета, сутність, реалізація. Мета та способи реалізації освітньо-пізнавальної функції туристсько-краєзнавчої діяльності. Мета, сутність, реалізація оздоровчо-спортивної функції туристсько-краєзнавчої діяльності.

Тема 2. Психолого-педагогічні основи туристсько-краєзнавчої діяльності.

Потреба людини у мандрах і її місце у загальній ієрархії потреб. Колективне підсвідоме як рушійна сила участі людини у подорожах.

Вікові особливості підлітків – найбільш масової категорії учасників туристсько-краєзнавчої діяльності. Потреби підліткового віку: потреба в пізнанні, у неформальному спілкуванні, в самоствердженні серед одноліток та дорослих, прагнення знайти собі вірного друга та товариша, потреба в самостійності, в фізичній діяльності, яка пов'язана з подоланням труднощів, схильності до ризику, генетично обумовлена потреба до переміщення, потяг людини до природи і спілкування з нею та можливості їх задоволення у туристсько-краєзнавчій діяльності.

Реалізація у туристсько-краєзнавчій діяльності педагогічних принципів: цілеспрямованості, науковості, доступності і посильності, послідовності і систематичності, цілісності виховного процесу і єдності педагогічного впливу, колективізму, взаємозв'язку вимогливості до вихованців з повагою до особистості, узгодження вимог до особи тощо.

Тема 3 Планування туристсько-краєзнавчої роботи в школі, класі, туристській групі. Туристсько-краєзнавчий цикл.

Мета і задачі планування туристсько-краєзнавчої діяльності. Особливості планування туристсько-краєзнавчої діяльності учнів в школі та позашкільних закладах. Врахування принципів педагогіки при плануванні туристсько-краєзнавчої діяльності.

Туристсько-краєзнавчий цикл, його складові. Характеристика підготовчого, основного та перехідного періодів туристсько-краєзнавчого циклу. Одно- дво- тричотири циклова модель туристсько-краєзнавчої діяльності учнівської молоді.

Загальне та відмінності планування туристсько-краєзнавчої діяльності від планування роботи спортивних секцій. Оформлення документів планування туристсько-краєзнавчої діяльності.

Тема 4. Методика проведення туристських прогулянок, походів вихідного дня. Екскурсії, їх види і методика проведення.

Мета, задачі, зміст туристських прогулянок. Спільна робота вчителя, учнів і їх батьків з організації туристської прогулянки. Використання розгалуженої системи "знавців туризму" з метою реалізації задач виховання.

Особливості походів вихідного дня за змістом, організацією, проведенням. Вирішення побутових питань у поході вихідного дня. Синдром "першої ночівлі". Планування і здійснення різноманітної діяльності юних туристів у походах вихідного дня.

Екскурсії учнівської молоді як засіб різностороннього розвитку особи. Види екскурсій. Методика організації навчальних екскурсій. Особливості організації багатоденних екскурсій. Програма багатоденних екскурсій. Особливості вирішення побутових питань при проведенні багатоденних екскурсій.

Безпека організації та проведення туристських прогулянок, походів вихідного дня, навчальних та багатоденних екскурсій.

Тема 5. Методика проведення туристських багатоденних походів.

Особливості проведення багатоденних туристських походів з різних видів туризму. Етапи підготовки багатоденних походів та їх зміст.

Діяльність керівника групи щодо організації самостійної роботи гуртківців. Оформлення необхідної документації, узгодження проведення походу з різними організаціями.

Діяльність керівника у процесі походу. Техніко-тактичні особливості багатоденних походів. Методи педагогічного впливу і їх особливість реалізації в багатоденному поході.

Підведення підсумків походу. Форми звітів про похід. Педагогічна доцільність підведення підсумків походу.

Тема 6. Психологічний клімат туристської групи

Сподівання туристів. Педагогічне обґрунтування вибору району проведення походу. Урахування вікових і індивідуальних особливостей учнівських при побудові нитки маршруту і плану-графіка багатоденного походу.

Педагогіка співробітництва - основа роботи інструктора з колективом туристської групи.

Мотиви занять туристсько-краєзнавчої діяльністю. Прогноз подорожі і його вплив на психологічний стан юних туристів. Шляхи керування чеканнями школярів перед походом. Рольова структура туристської групи. Причини зародження і профілактика конфліктних ситуацій у туристській групі. Психологічна тактика керівництва туристською групою. Шляхи подолання клановості поведінки, що складається в деяких групах. Удосконалювання навичок спілкування. Морально-психологічна підготовка.

Тема 7. Методика оформлення звіту про туристський спортивний похід та участь у "Всеукраїнських змаганнях з туристських спортивних походів з учнівською та студентською молоддю"

Методичні рекомендації щодо складання письмового звіту про спортивний туристський похід для участі в Чемпіонаті України зі спортивних туристських походів учнівської та студентської молоді: загальні положення; зміст та структурні елементи звіту про туристський похід; титульний аркуш; зміст; довідкові відомості про подорож; відомості про район подорожі; графік руху та технічний опис маршруту; картографічні матеріали; фотоматеріали; краєзнавча та суспільно-корисна робота на маршруті; підсумки, висновки, рекомендації; додатки. Вимоги оформлення звіту про похід. Порядок подання матеріалів. Методика суддівства. Визначення результатів.

Тема 8. Методика проведення, туристських змагань, конкурсів і зльотів.

Основні принципи організації масових фізкультурно-спортивних заходів. Етапи підготовки туристських змагань. Створення і діяльність оргкомітету з проведення змагань. Підбір і навчання ГСК, суддів. Узгодження проведення змагань з відповідними установами.

Правила змагань, положення про змагання, умови проведення змагань – основні управлінські документи; їх зміст та особливості складання. Матеріально-технічне оснащення змагань. Способи визначення результатів на комплексних змаганнях з туризму.

Тема 9 Формування колективу в різних організаційних формах туристсько-краєзнавчої діяльності.

Самоврядування туристської групи. Діяльність юних туристів за адміністративно-господарчими та краєзнавчими посадами. Діяльність за тимчасовими та черговими посадами.

Стадії розвитку колективу (за Макаренко А.С.). Самоврядування туристської групи – основа формування колективу. Адміністративно-господарча посадова інструментовка туристської групи. Краєзнавча посадова інструментовка туристської групи. Діяльність юних туристів за черговими посадами.

"Закони", правила, традиції туристської групи як засоби розвитку колективу. Особистий приклад керівника туристської групи і його вплив на формування особистості юного туриста.

Тема 10 Туристсько-краєзнавча робота в позашкільних установах.

Характеристика системи позашкільних установ. Мета та задачі їх діяльності.

Центри туризму та краєзнавства учнівської молоді: мета, задачі, зміст роботи. Функцій центрів. Структура та управління центрів туризму та краєзнавства. Маршрутно-кваліфікаційна комісія системи освіти.

Організація та проведення методичної, краєзнавчої, екскурсійної, спортивної роботи центрами туризму та краєзнавства. Взаємозв'язок центрів з навчальними та

позашкільними закладами.

Вимоги до інструктора шкільного туризму. Складові підготовки інструктора. Аналіз існуючої програми підготовки інструктора шкільного туризму.

Напрямки діяльності інструктора шкільного туризму: гурткова діяльність; організація походів; організація змагань зі спортивного туризму. Звітність щодо діяльності. Підвищення кваліфікації інструктора шкільного туризму.